

Національна академія аграрних наук України
Державна установа Інститут зернових культур

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор ДУ ІЗК НААН України

В. Ю. Черчель

ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ЗАПОБІГАННЯ АКАДЕМІЧНОМУ ПЛАГІАТУ В
ДУ ІНСТИТУТ ЗЕРНОВИХ КУЛЬТУР НААН УКРАЇНИ

УХВАЛЕНО
Вченою радою ДУ ІЗК НААН
Протокол № 4 від 19 02 2020 р.

Дніпро – 2020

ЗМІСТ

	Стор.
1 Загальні положення.....	3
2 Поняття плагіату та різновид академічної відповідальності.....	3
3 Основні засади щодо заходів з перевірки і рекомендацій щодо запобігання академічному плагіату.....	4
4 Рекомендації щодо виявлення академічного плагіату в наукових роботах (авторефератах, дисертаціях, наукових доповідях, статтях тощо).....	5
5 Основні засади використання системи виявлення плагіату.....	6
6 Виконання етапів процедури здійснення заходів з перевірки на академічний плагіат дисертаційних робіт.....	6

1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1 Положення про запобігання та виявлення плагіату в інституті (далі - Положення) розроблено відповідно до Закону України «Про вищу освіту» № 1556-VII від 28.12.2014, поточна редакція від 16.01.2020, Закону України «Про авторське право і суміжні права» № 3792-XII від 23.12.1993 року, поточна редакція від 02.10.2018, Цивільного Кодексу України № 435-IV від 16.01.2003 року, поточна редакція від 01.02.2020, інших нормативно-правових актів та Статуту Державної установи Інститут зернових культур НААН України (далі – Інститут) з метою запобігання плагіату в наукових працях наукових працівників інституту, докторантів, аспірантів, а також уникнення фактів неправомірних запозичень із опублікованих джерел.

1.2 Положення спрямоване на формування академічної доброчесності, дотримання вимог наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань і покликане сприяти впровадженню практики належного цитування.

2 ПОНЯТТЯ ПЛАГІАТУ ТА РІЗНОВИД АДЕМІЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Автор – фізична особа, яка своєю творчою працею створила твір (відповідно до Закону України «Про авторське право і суміжні права»).

Твір – об'єкт інтелектуальної власності створений в результаті наукової або навчально-методичної діяльності конкретної фізичної особи або групи осіб (співавторство) у вигляді інформації, яка представлена на паперовому носії або офіційно оприлюднена в електронному вигляді.

До творів відносяться такі результати наукової та навчально-методичної діяльності: статті, монографії, тези, препринти, автореферати і рукописи дисертаційних робіт, фотографії, карти, плани тощо.

Плагіат – оприлюднення (опублікування), повністю або частково, чужого твору під іменем особи яка не є автором цього твору.

Цитата – порівняно короткий уривок з літературного, наукового чи будь-якого іншого опублікованого (оприлюдненого на офіційному вебсайті) твору, який використовується, з обов'язковим посиланням на його автора і джерело цитування, іншою особою у своєму творі з метою зробити зрозумілими свої твердження або для посилання на погляди іншого автора в автентичному формулюванні.

Академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства.

Різновиди академічного плагіату:

- відтворення в тексті наукової роботи без змін, з незначними змінами, або в перекладі тексту іншого автора (інших авторів), обсягом від одного речення і більше, без посилання на автора (авторів) відтвореного тексту;

- відтворення в тексті наукової роботи, повністю або частково, тексту іншого автора (інших авторів) через його перефразування чи довільний

переказ без посилання на автора (авторів) відтвореного тексту;

- відтворення в тексті наукової роботи наведених в іншому джерелі цитат з третіх джерел без вказування, за яким саме безпосереднім джерелом наведена цитата;

- відтворення в тексті наукової роботи наведеної в іншому джерелі науково-технічної інформації (крім загальновідомої), без вказування на те, з якого джерела взята ця інформація;

- самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів.

3 ОСНОВНІ ЗАСАДИ ЗАХОДІВ З ПЕРЕВІРКИ І РЕКОМЕНДАЦІЙ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ АКАДЕМІЧНОГО ПЛАГІАТУ

3.1 Попередження плагіату в академічному середовищі Інституту здійснюється шляхом проведення комплексу профілактичних заходів, які полягають в:

- інформуванні науковців, докторантів та аспірантів про необхідність дотримання правил академічної етики та підвищення відповідальності за дотримання норм цитування;

- організації бібліотекою заходів з популяризації основ інформаційної культури;

- формування, видання і розповсюдження методичних рекомендацій щодо належного оформлення посилань на використані джерела;

3.2 Ознайомленні науковців, докторантів та аспірантів із цим Положенням через офіційний Web-сайт Інституту.

3.3 Наукові керівники і наукові консультанти в обов'язковому порядку повинні ознайомлювати із цим Положенням молодих науковців на усіх етапах виконання наукових робіт, контролювати та попереджувати факти академічного плагіату.

3.4 Перевірці на академічний плагіат підлягають:

- дисертаційні роботи на етапі представлення матеріалів робіт до апробації та для розгляду спеціалізованою радою, редакційною колегією або лабораторією чи відділом;

- монографії, та інші роботи, що мають авторський текст та вимагають рекомендацій Вченої ради Інституту до видання;

- рукописи статей, тези доповідей, які надходять до редакцій наукових журналів або оргкомітетів заходів наукового, науково-технічного і науково-методичного спрямування (конференцій, семінарів, з'їздів, конгресів).

3.5 Рекомендації щодо запобігання плагіату:

- Будь-який текстовий фрагмент обсягом від речення і більше, відтворений в тексті наукової роботи без змін, з незначними змінами, або в перекладі з іншого джерела, має супроводжуватися посиланням на це джерело. Винятки допускаються лише для стандартних текстових кліше, які не мають авторства та/чи є загальноживаними.

- Якщо перефразування чи довільний переказ в тексті наукової роботи

тексту іншого автора (інших авторів) займає більше одного абзацу, посилання (бібліографічне та/або текстуальне) на відповідний текст та/або його автора (авторів) має міститися щонайменше один раз у кожному абзаці наукової роботи, крім абзаців, що повністю складаються з формул, а також нумерованих та маркованих списків (в останньому разі допускається подати одне посилання наприкінці списку).

- Якщо цитата з певного джерела наводиться за першоджерелом, в тексті наукової роботи має бути наведено посилання на першоджерело. Якщо цитата наводиться не за першоджерелом, в тексті наукової роботи має бути наведено посилання на безпосереднє джерело цитування («цитуються за: »).

- Будь-яка наведена в тексті наукової роботи науково-технічна інформація має супроводжуватися чітким вказуванням на джерело, з якого взята ця інформація. Винятки припускаються лише для загальновідомої інформації, визнаної всією спільнотою фахівців відповідного профілю;

3.6 Після проходження перевірки на наявність плагіату, всі роботи розміщуються в репозитарії інституту.

4 Рекомендації щодо виявлення академічного плагіату в наукових роботах (авторефератах, дисертаціях, наукових доповідях, статтях тощо)

4.1 Для констатації різновиду академічного плагіату достатньо встановити наявність таких ознак:

- В оцінюваній роботі міститься відтворення (повністю або частково) тексту іншого автора (інших авторів) через його перефразування чи довільний переказ обсягом до абзацу, без посилання на автора (авторів) відтвореного тексту.

- В оцінюваній роботі міститься відтворення (повністю або частково) тексту іншого автора (інших авторів) через його перефразування чи довільний переказ обсягом більше абзацу без бібліографічного та/або текстуального посилання на автора (авторів) відтвореного тексту щонайменше один раз у кожному абзаці (крім абзаців, що повністю складаються з формул, а також нумерованих та маркованих списків).

- Відтворюваний текст іншого автора (інших авторів) було створено раніше, ніж оцінювану наукову роботу (або інший ідентичний за змістом текст автора оцінюваної наукової роботи).

- В оцінюваній науковій роботі наведено п'ять або більше цитат з третіх джерел саме чи майже в такому обсязі, як вони наведені в іншому джерелі, без вказування на це інше джерело як джерело, з якого запозичені відповідні цитати.

- Автор не посилається на це інше джерело, або посилається деінде (в списку літератури, в іншій частині свого тексту) так, що з посилання незрозуміло, що саме з цього джерела насправді взяті використані автором цитати з третіх джерел.

- В іншому джерелі оприлюднена та сама науково-технічна інформація (крім загальновідомої), яка наведена в оцінюваній науковій роботі.

5 Основні засади використання системи виявлення плагіату

Інститут використовує такі системи виявлення плагіату:

- advego_plagiatus.exe;
- antiplagiarism.exe;
- etxt_Antiplagiat.exe.

Загальна схема пошуку ознак плагіату з використанням відповідної системи виявлення його повинна складатись з наступних етапів:

- відповідальна особа завантажує електронний варіант роботи у систему;
- система виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості перевіряє роботу та формує звіт подібності;
- звіт подібності передається для аналізу та прийняття рішення.
- робота завантажується до репозитарію наукових та академічних робіт Інституту.

6 Виконання етапів процедури здійснення заходів з перевірки на академічний плагіат дисертаційних робіт

Перевірку на академічний плагіат здійснює відповідальна особа спеціалізованої вченої ради.

Відповідальна особа спеціалізованої вченої ради завантажує електронний варіант роботи до системи виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості для здійснення перевірки.

Для кожної роботи система виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості готує (видає) звіт подібності.

Звіт подібності розглядається в рамках засідання комісії спеціалізованої вченої ради, яка розглядає, дисертацію та вповноважена приймати рішення, щодо допуску її до захисту. Питання розгляду звіту подібності та рішення за його результатами має бути зазначено в протоколі засідання комісії окремим пунктом.

Якщо робота приймається до захисту, то процес здійснення заходів з перевірки на академічний плагіат вважається завершеним.

Якщо виявлені не зазначені автором запозичення, які не є академічним плагіатом, розміщені в розділах, які не описують безпосередньо авторське дослідження, або кількість цитат перевищує обсяг, виправданий поставленою метою роботи, робота повертається автору на доопрацювання з можливістю повторного подання на розгляд комісії. Причини повернення роботи мають бути зазначені у протоколі засідання.

Якщо робота містить навмисні текстові спотворення, передбачувані спроби укриття запозичень або інші прояви академічного плагіату, робота не приймається до захисту та можуть бути застосовані заходи дисциплінарної та академічної відповідальності. Причини не прийняття роботи та характер відповідальності мають бути зазначені у протоколі засідання.

Автор має право подати апеляцію згідно з Порядком присудження наукових ступенів.

7. Оцінка рівня оригінальності в наукових роботах та умови визнання текстових збігів/ідентичності/схожості правомірними

Для оцінки наукових робіт рекомендованою є наступна шкала оцінки залежно від відсотка оригінальності:

Відсоток оригінальності	Рівень оригінальності	Рекомендована дія
90 % – 100 %	Високий	Текст вважається оригінальним та не потребує додаткових дій щодо запобігання неправомірним запозиченням.
70 % – 89 %	Середній	Слід пересвідчитись, що текстові запозичення розміщені в розділах, які не описують безпосередньо авторське дослідження, кількість цитат не перевищує обсяг, виправданий поставленою метою роботи; чи є у наявності посилання на першоджерела для цитованих фрагментів.
50 % – 69 %	Низький	Слід пересвідчитись, що виявлені текстові запозичення не є плагіатом, розміщені в розділах, які не описують безпосередньо авторське дослідження, кількість цитат не перевищує обсяг, виправданий поставленою метою роботи. Робота повертається автору на доопрацювання з можливістю повторного подання та обов'язковою наступною перевіркою на оригінальність.
> 50 %	Неприпустимий	Наявні ознаки плагіату. Робота відхиляється без права подальшого розгляду. Якщо робота містить навмисні текстові спотворення, передбачувані спроби укриття запозичень або інші прояви академічного плагіату, застосовуються заходи дисциплінарної та академічної відповідальності.

Виявлені у тексті наукових робіт збіги/ідентичність/схожість вважаються правомірними, якщо вони є:

- власними назвами (індивідуальними найменуваннями окремих одиничних об'єктів, у т.ч. найменуваннями установ, назвами праць, які досліджувалися у роботі, бібліографічними посиланнями на джерела та ін.);
- усталеними словосполученнями, що характерні для певної сфери знань;
- належним чином оформлені цитування;
- самоцитування (фрагментами тексту, що належать автору роботи, опубліковані або оприлюднені в електронній формі ним у інших наукових роботах), за умов зазначення щодо їх оприлюднення.

8. Рекомендації щодо профілактики та аналізу плагіату у навчальному процесі

8.1 Попередження плагіату у навчальному процесі Інституту здійснюється шляхом проведення комплексу профілактичних заходів, які полягають в:

- інформуванні здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних і інших учасників освітнього і наукового процесів про необхідність дотримання правил академічної етики та підвищення відповідальності за дотримання норм цитування;

- організації науковою бібліотекою заходів з популяризації основ інформаційної культури;

- формуванні завдань для навчальних робіт з використанням педагогічних інновацій, що сприяють розвитку творчого підходу здобувачів вищої освіти до їх виконання;

- проведенні тематичних заходів з питань наукової етики та недопущення академічного плагіату;

- ознайомленні здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних працівників та інших учасників освітнього і наукового процесів в Інституті із цим Положенням через офіційний веб-сайт Інституту.

8.2 Науковим керівникам в обов'язковому порядку ознайомлювати із цим Положенням молодих науковців на усіх етапах виконання наукових робіт, контролювати та попереджувати факти академічного плагіату.

8.3 Робочої групі із забезпечення якості організації освітнього процесу в аспірантурі ДУ ІЗК НААН проводити:

- визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти;

- здійснення моніторингу (та періодичного перегляду) освітньо-наукової програми;

- спостереження за реалізацією планів підвищення кваліфікації наукових і науково-педагогічних працівників;

- здійснення моніторингу (наявності необхідних) ресурсів для організації навчального процесу за освітньо-науковою програмою;

- аналіз стану інформаційної системи, щодо її ефективності для управління навчальним процесом.